



## Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

23. října 2014\*

„Řízení o předběžné otázce — Nařízení (ES) č. 44/2001 — Článek 31 — Žádost o uznání a výkon rozhodnutí nařizujícího předběžná nebo zajišťovací opatření — Článek 1 odst. 1 — Rozsah působnosti — Věci občanské a obchodní — Pojem — Žaloba na náhradu škody vyplývající z údajných porušení práva hospodářské soutěže Evropské unie — Snížení letištních poplatků — Článek 22 bod 2 — Vylučná příslušnost — Pojem — Spor v oblasti společností, jiných právnických osob nebo sdružení právnických nebo fyzických osob — Rozhodnutí přiznat snížení — Článek 34 bod 1 — Důvody odmítnutí uznání — Veřejný pořádek členského státu, v němž se o uznání žádá“

Ve věci C-302/13,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Augstākās Tiesas Senāts (Lotyšsko) ze dne 15. května 2013, došlým Soudnímu dvoru dne 3. června 2013, v řízení

**flyLAL-Lithuanian Airlines AS**, v likvidaci

proti

**Starptautiskā lidosta Rīga VAS**,

**Air Baltic Corporation AS**,

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení M. Ilešič, předseda senátu, A. Ó Caoimh, C. Toader (zpravodajka), E. Jarašiūnas a C. G. Fernlund, soudci,

generální advokátka: J. Kokott,

vedoucí soudní kanceláře: M. Aleksejev, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 14. května 2014,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za flyLAL-Lithuanian Airlines AS v likvidaci R. Audzevičiusem, advokatas, V. Skrastiņšem a A. Guļajevsem, advokāti,
- za Starptautiskā lidosta Rīga VAS U. Zeltiņšem, G. Lejiņšem, M. Aljēsem, S. Novicka a K. Zīle, advokāti,

\* Jednací jazyk: lotyština.

- za Air Baltic Corporation AS J. Jerņeva, D. Pāvila, a A. Lošmanisem, advokāti, jakož i J. Kubilisem, advokāta palīgs,
- za lotyšskou vládu I. Kalniņšem a I. Ņesterovou, jako zmocněnci,
- za litevskou vládu A. Svinkūnaitė a D. Kriauciūnasem, jako zmocněnci,
- za nizozemskou vládu M. Bulterman, jako zmocněnkyní,
- za Evropskou komisi A. Saukou, A.-M. Rouchaud-Joët a I. Rubene, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 3. července 2014,

vydává tento

### **Rozsudek**

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 1, čl. 22 bodu 2, čl. 34 bodu 1 a čl. 35 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2001, L 12, s. 1; Zvl. vyd. 19/04, s. 42; opravy Úř. věst. L 242, s. 6, a Úř. věst. L 269, s. 14).
- 2 Tato žádost byla podána v rámci sporu mezi společností flyLAL-Lithuanian Airlines AS v likvidaci (dále jen „flyLAL“) založenou podle litevského práva na straně jedné a společností Starptautiskā lidosta Rīga VAS (dále jen „Starptautiskā lidosta Rīga“) založenou podle lotyšského práva a provozující letiště v Rize a společností Air Baltic Corporation AS (dále jen „Air Baltic“) založenou podle lotyšského práva na straně druhé, jehož předmětem je žádost, aby bylo v Lotyšsku uznáno a vykonáno rozhodnutí litevského soudu, kterým se nařizují předběžná nebo zajišťovací opatření.

### **Právní rámec**

#### *Unijní právo*

Nařízení č. 44/2001

- 3 Znění bodů 6, 7, 16, 17 a 19 odůvodnění nařízení č. 44/2001 je následující:
  - „(6) Za účelem dosažení volného pohybu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech je nezbytné a vhodné, aby se pravidla upravující příslušnost a uznání a výkon rozhodnutí řídila právním nástrojem Společenství, který by byl závazný a přímo použitelný.
  - (7) Oblast působnosti tohoto nařízení by měla zahrnovat všechny hlavní věci spadající do oblasti občanského a obchodního práva kromě určitých přesně stanovených záležitostí.
- [...]
- (16) Vzájemná důvěra ve výkon spravedlnosti v rámci Společenství umožňuje, aby rozhodnutí vydaná v kterémkoli členském státě byla bez dalšího uznávána bez potřeby jakéhokoli dalšího řízení, kromě sporných případů.

(17) Na základě stejné zásady vzájemné důvěry musí být postup pro výkon rozhodnutí vydaného v jednom členském státě v jiném členském státě účinný a rychlý. K tomuto účelu by mělo být prohlášení vykonatelnosti rozhodnutí vydáno v zásadě bez dalšího po zcela formální kontrole předložených písemností, aniž by měl soud možnost vznést bez návrhu jakékoli důvody pro nevykonání soudního rozhodnutí ve smyslu tohoto nařízení.

[...]

(19) Musí být zajištěna návaznost mezi [Úmluvou ze dne 27. září 1968 o příslušnosti a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 1972, L 299, s. 32), ve znění následujících úmluv o přistoupení nových členských států k této úmluvě (dále jen ‚Bruselská úmluva‘)] a tímto nařízením a musí být za tímto účelem stanovena přechodná ustanovení. Stejná potřeba návaznosti platí, pokud jde o výklad Bruselské úmluvy Soudním dvorem Evropských společenství, a [první protokol o výkladu úmluvy z roku 1968 Soudním dvorem, v revidovaném a pozměněném znění (Úř. věst. 1998, C 27, s. 28)], by měl zůstat použitelný i pro věci, které jsou již projednávány ke dni vstupu tohoto nařízení v platnost.“

4 Podle svého čl. 1 odst. 1 se má nařízení č. 44/2001 vztahovat na věci občanské a obchodní. Nevztahuje se zejména na věci daňové, celní a správní.

5 Článek 5 body 3 a 4 tohoto nařízení stanoví:

„Osoba, která má bydliště na území některého členského státu, může být v jiném členském státě žalována,

[...]

3. ve věcech týkajících se deliktů nebo kvazideliktů odpovědnosti u soudu místa, kde došlo nebo může dojít ke škodné události;

4. jedná-li se o žalobu na náhradu škody nebo žalobu o uvedení do původního stavu vyvolanou jednáním, které je trestným činem, u soudu, u něhož byla podána obžaloba, je-li tento soud podle práva pro něj platného oprávněn rozhodovat o občanskoprávních nárocích“.

6 Pravidla týkající se soudní příslušnosti jsou uvedena v kapitole II uvedeného nařízení. Oddíl 6 této kapitoly obsahuje pravidla týkající se výlučné příslušnosti. Článek 22 téhož nařízení zejména uvádí, že:

„Bez ohledu na bydliště mají výlučnou příslušnost:

[...]

2. pro řízení, jejichž předmětem je platnost založení, nulita nebo zrušení společností nebo jiných právnických osob nebo sdružení právnických nebo fyzických osob nebo platnost usnesení jejich orgánů, soudy členského státu, na jehož území má společnost, právnická osoba nebo sdružení sídlo. Při určení sídla postupuje soud podle pravidel mezinárodního práva soukromého“.

7 Článek 31 nařízení č. 44/2001 stanoví, že předběžná nebo zajišťovací opatření, která jsou upravena právem jednoho členského státu, je možné u soudů tohoto státu navrhnout i tehdy, když je pro rozhodnutí ve věci samé příslušný na základě tohoto nařízení soud jiného členského státu.

8 Články 33 až 37 nařízení č. 44/2001 upravují uznávání rozhodnutí. Článek 33 tohoto nařízení stanoví zásadu, podle které jsou rozhodnutí vydaná soudem v některém členském státě uznávána bez zvláštního řízení. Články 34 a 35 uvedeného nařízení stanoví důvody, pro které se rozhodnutí nemusí výjimečně uznat.

9 Článek 34 nařízení č. 44/2001 uvádí:

„Rozhodnutí se neuzná,

1) je-li takové uznání zjevně v rozporu s veřejným pořádkem členského státu, v němž se o uznání žádá;

[...]“

10 Článek 35 odst. 1 uvedeného nařízení zní:

„Rozhodnutí se rovněž neuzná, pokud je v rozporu s oddílem 3, 4 nebo 6 kapitoly II nebo jedná-li se o případ uvedený v článku 72.“

11 Článek 36 a čl. 45 odst. 2 téhož nařízení stanoví, že rozhodnutí, které bylo vydáno v jednom členském státě, nesmí být za účelem uznání a výkonu v jiném členském státě v žádném případě přezkoumáváno ve věci samé.

#### *Lotyšské právo*

12 Podle zákona o letectví (Likums „Par aviāciju“), ve znění, jež se použije na skutkové okolnosti věci v původním řízení, jsou provozovatelé letadel povinni hradit poplatky mimo jiné za užívání letiště.

13 Podle tohoto zákona určuje způsob stanovení poplatků a jejich rozdělení Rada ministrů.

14 Bod 3.5 nařízení Rady ministrů č. 20 ze dne 3. ledna 2006, kterým se stanoví poplatky za služby letového provozu a za služby poskytované Starptautiskā lidosta Rīga a způsob jejich rozdělení (*Latvijas Vēstnesis*, 2006, č. 10), stanoví, že dopravci, kteří přistávají na Letišti Riga či z něj odlétají, mají nárok na snížení těchto poplatků v závislosti na počtu cestujících odlétajících z Rigy, jež příslušný dopravce přepravil v průběhu jednoho roku.

#### **Spor v původním řízení a předběžné otázky**

15 Jak vyplývá z předkládacího rozhodnutí, ze spisu, který má Soudní dvůr k dispozici, a z vyjádření předložených v průběhu písemné části řízení a jednání před Soudním dvorem, tato žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je součástí širšího sporu projednávaného Lietuvos apeliacinis teismas (odvolací soud Litvy). V rámci uvedeného řízení se společnost flyLAL žalobou domáhá náhrady škody vyplývající zprv ze zneužití dominantního postavení na trhu letů z a na Letiště Vilnius (Litva) společností Air Baltic a zadruhé z protisoutěžní dohody mezi žalovanými. Za tímto účelem žalobkyně v původním řízení navrhuje vydání předběžných a zajišťovacích opatření.

16 Rozsudkem ze dne 31. prosince 2008 Lietuvos apeliacinis teismas tomuto návrhu vyhověl a ve formě předběžných a zajišťovacích opatření nařídil zajištění movitých a nemovitých věcí a vlastnických práv společností Air Baltic a Starptautiskā lidosta Rīga až do výše 199 830 000 litevských litasů (LTL), což je 40 765 320 lotyšských latů (LVL) (58 020 666,10 eur).

17 Rozhodnutím ze dne 19. ledna 2012 se Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa (Obvodní soud pro Rigu-Vidzeme, Lotyšsko) rozhodl uznat a vykonat tento rozsudek v Lotyšsku v rozsahu, v němž se týkal zajištění movitých a nemovitých věcí a vlastnických práv Air Baltic a Starptautiskā lidosta Rīga. Návrh společnosti flyLAL na zajištění výkonu tohoto rozsudku byl zamítnut. V rámci odvolání bylo toto rozhodnutí potvrzeno Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu koleģija (senát pro občanskoprávní záležitosti krajského soudu v Rize, Lotyšsko).

- 18 Proti rozhodnutí Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu koleģija byly podány kasační opravné prostředky k předkládajícímu soudu. Společnosti Starptautiskā lidosta Rīga a Air Baltic tvrdí, že uznání a výkon rozsudku Lietuvos apeliacinis teismas ze dne 31. prosince 2008 jsou v rozporu jak s pravidly mezinárodního práva veřejného o soudní imunitě, tak s nařízením č. 44/2001. Uvádějí, že tato věc nespadá do rozsahu působnosti tohoto nařízení. Vzhledem k tomu, že předmětem sporu jsou letištní poplatky stanovené státními předpisy, nespadá tento spor mezi věci občanské a obchodní ve smyslu uvedeného nařízení. Uvedený rozsudek by neměl být v Lotyšsku uznán ani vykonán. Společnost flyLAL se naopak domnívá, že její žaloba je občanskoprávní povahy, neboť se domáhá náhrady škody vyplývající z porušení článků 81 ES a 82 ES.
- 19 Vzhledem k povaze pravidel, jimiž se stanoví výše letištních poplatků a jejich snížení, má předkládající soud pochybnosti především o tom, zda věc, kterou projednává, je občanskou nebo obchodní věcí ve smyslu článku 1 nařízení č. 44/2001. S odkazem na rozsudek St. Paul Dairy (C-104/03, EU:C:2005:255) totiž tvrdí, že rozhodnutí nařizující předběžná a zajišťovací opatření lze na základě tohoto nařízení uznat pouze tehdy, pokud je věc, v rámci které byl podán návrh na vydání těchto opatření, občanskou nebo obchodní věcí ve smyslu uvedeného nařízení.
- 20 V případě, že Soudní dvůr dospěje k závěru, že spor v původním řízení spadá do rozsahu působnosti nařízení č. 44/2001, si předkládající soud dále klade otázku výlučné příslušnosti. Článek 22 bod 2 tohoto nařízení stanoví takové kompetenční pravidlo v případě řízení, jejichž předmětem je platnost usnesení orgánů společností nebo jiných právnických osob nebo sdružení právnických nebo fyzických osob, ve prospěch soudů členského státu, na jehož území má společnost, právnická osoba nebo sdružení sídlo. Snížení letištních poplatků se přitom uplatňuje na základě rozhodnutí přijatých orgány obchodních společností. Existuje proto nejistota o příslušnosti litevských soudů. Vzhledem k tomu, že čl. 35 odst. 1 téhož nařízení zakazuje uznat rozhodnutí, pokud porušují pravidla o výlučné příslušnosti, se předkládající soud dále zamýšlí nad tím, zda je třeba se takovou otázkou zabývat.
- 21 Konečně čl. 34 bod 1 nařízení č. 44/2001 stanoví, že se rozhodnutí neuzná, je-li takové uznání zjevně v rozporu s veřejným pořádkem členského státu, v němž se o uznání žádá. Přitom zaprvé platí, že požadovaná výše částky je značná, aniž rozsudek Lietuvos apeliacinis teismas ze dne 31. prosince 2008 vysvětluje způsob výpočtu dotčených částek. Zadruhé žaloba směřuje proti obchodním společnostem, v nichž je akcionářem stát. Společnost FlyLAL je v likvidaci, takže v případě zamítnutí rozsudku ve věci samé nebude mít možnost uhradit ztráty, které společností Starptautiskā lidosta Rīga a Air Baltic a Lotyšské republiky vzniknou v důsledku uplatnění předběžných a zajišťovacích opatření nařízených tímto rozsudkem. Tyto okolnosti proto vyvolávají pochybnosti o slučitelnosti uznání daného rozsudku s veřejným pořádkem státu, v němž je navrhováno uznání, ve smyslu tohoto ustanovení.
- 22 Za těchto podmínek se Augstākās Tiesas Senāts rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
- „1) Je třeba za občanskou nebo obchodní věc ve smyslu nařízení č. 44/2001 považovat spor, v němž se žalobkyně domáhá náhrady škody a určení protiprávnosti jednání žalovaných spočívajícího v protiprávní dohodě a ve zneužití dominantního postavení, které je založeno na použití obecně závazných právních předpisů jiného členského státu, s ohledem na to, že protiprávní dohody jsou neplatné od okamžiku jejich uzavření a vydávání právních norem je činností státu v oblasti veřejného práva (*acta iure imperii*), na kterou se vztahuje soudní imunita státu vůči soudům jiného státu?
- 2) V případě kladné odpovědi na první otázku (spor je občanskou nebo obchodní věcí ve smyslu nařízení č. 44/2001), je třeba mít za to, že řízení o náhradu škody je sporem, jehož předmětem je platnost usnesení orgánů společností ve smyslu čl. 22 bodu 2 uvedeného nařízení, což umožňuje neuznat rozhodnutí podle jeho čl. 35 odst. 1?

- 3) Jestliže předmět žaloby na náhradu škody spadá do oblasti působnosti čl. 22 bodu 2 nařízení č. 44/2001, je soud státu, v němž se o uznání žádá, povinen v souvislosti s uznáním rozsudku, jímž byla nařízena předběžná a zajišťovací opatření, ověřit, zda jsou splněny podmínky vyjmenované v čl. 35 odst. 1 tohoto nařízení?
- 4) Lze doložku veřejného pořádku obsaženou v čl. 34 bodě 1 nařízení č. 44/2001 vykládat v tom smyslu, že uznání rozsudku, jímž byla nařízena předběžná a zajišťovací opatření, je v rozporu s veřejným pořádkem členského státu, jestliže zaprvé je hlavním důvodem pro nařízení předběžných a zajišťovacích opatření značná výše částky uvedená v žalobě, aniž byl proveden její odůvodněný a opodstatněný výpočet, a zadruhé lze uznáním a výkonem uvedeného rozhodnutí způsobit žalovaným ztráty, které žalobkyně, obchodní společnost v likvidaci, nebude moci v případě, že bude žaloba na náhradu škody zamítnuta, nahradit, což by se mohlo v konečném důsledku dotknout hospodářských zájmů státu, v němž se o uznání žádá, a ohrozit tak jeho bezpečnost, vzhledem k tomu, že Lotyšská republika drží 100% podíl ve společnosti Starptautiskā lidosta Rīga a 52,6% podíl ve společnosti Air Baltic?“

### **K předběžným otázkám**

#### *K první otázce*

- 23 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 1 odst. 1 nařízení č. 44/2001 vykládán v tom smyslu, že taková žaloba na náhradu škody vyplývající z údajných porušení unijního práva hospodářské soutěže, o jakou se jedná ve věci v původním řízení, spadá pod pojem „věci občanské a obchodní“ ve smyslu tohoto ustanovení, a tudíž do oblasti působnosti tohoto nařízení.
- 24 Nejprve je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury platí, že s cílem zajistit v rámci toho, co je možné, rovnost a jednotu práv a povinností vyplývajících z nařízení č. 44/2001 pro členské státy a zúčastněné osoby, je nutné pojem „věci občanské a obchodní“ nevykládat jako pouhý odkaz na vnitrostátní právo jednoho z dotčených států. Uvedený pojem musí být považován za pojem autonomní, který je nutno vykládat s odkazem na cíle a systém uvedeného nařízení, jakož i na obecné zásady vyvozené ze všech vnitrostátních právních řádů (v tomto smyslu viz rozsudky Apostolides, C-420/07, EU:C:2009:271, bod 41 a citovaná judikatura; Cartier parfums-lunettes a Axa Corporate Solutions Assurance, C-1/13, EU:C:2014:109, bod 32 a citovaná judikatura, jakož i Hi Hotel HCF, C-387/12, EU:C:2014:215, bod 24 a citovaná judikatura).
- 25 Dále, jelikož nařízení č. 44/2001 ve vztazích mezi členskými státy nahradilo Bruselskou úmluvu, platí výklad ustanovení této úmluvy podaný Soudním dvorem rovněž pro ustanovení tohoto nařízení, pokud lze ustanovení těchto nástrojů kvalifikovat jako rovnocenná (v tomto smyslu viz rozsudky Sunico a další, C-49/12, EU:C:2013:545, bod 32 a citovaná judikatura, jakož i Brogsitter, C-548/12, EU:C:2014:148, bod 19 a citovaná judikatura).
- 26 Oblast působnosti nařízení č. 44/2001 je, stejně jako oblast působnosti Bruselské úmluvy, omezena na pojem „věci občanské a obchodní“. Za účelem určení, zda dotčená oblast spadá do oblasti působnosti nařízení č. 44/2001, je nutné přezkoumat prvky, které charakterizují povahu právních vztahů mezi účastníky sporu nebo předmět tohoto sporu (v tomto smyslu viz rozsudky Sapir a další, C-645/11, EU:C:2013:228, body 32 a 34 a citovaná judikatura, jakož i Sunico a další, EU:C:2013:545, body 33 a 35 a citovaná judikatura).
- 27 Z článku 5 bodů 3 a 4 nařízení č. 44/2001 vyplývá, že žaloby na náhradu škody lze v zásadě zahrnout do věcí občanských a obchodních, a že tedy spadají do oblasti působnosti tohoto nařízení. Jak připomíná bod 7 odůvodnění uvedeného nařízení, měla by oblast působnosti tohoto nařízení zahrnovat všechny hlavní věci spadající do oblasti občanského a obchodního práva kromě určitých

přesně stanovených záležitostí. Vynětí z oblasti působnosti nařízení č. 44/2001 představuje výjimku, která musí být jako každá výjimka a s ohledem na cíl tohoto nařízení, kterým je udržovat a rozvíjet prostor svobody, bezpečnosti a práva podporou volného pohybu rozhodnutí, vykládána restriktivně.

- 28 Účelem žaloby podané společností flyLAL je náhrada škody vzniklé v souvislosti s údajným porušením práva hospodářské soutěže. Spadá tak do právního rámce občanskoprávní deliktní nebo kvazideliktní odpovědnosti (obdobně viz rozsudek Sunico a další, EU:C:2013:545, bod 37).
- 29 V důsledku toho je taková žaloba, o jakou se jedná ve věci v původním řízení a jejímž předmětem je náhrada škody vyplývající z porušení pravidel hospodářské soutěže, občanské a obchodní povahy.
- 30 Soudní dvůr měl zajisté za to, že ačkoliv určité spory mezi veřejným orgánem a osobou soukromého práva mohou spadat pod pojem „věci občanské a obchodní“, je tomu jinak, jestliže veřejný orgán jedná v rámci výkonu veřejné moci (rozsudky Sapir a další, EU:C:2013:228, bod 33 a citovaná judikatura, jakož i Sunico další, EU:C:2013:545, bod 34 a citovaná judikatura).
- 31 Uplatnění výsad veřejné moci jednou ze stran sporu z důvodu výkonu jejích výjimečných pravomocí, které jdou nad rámec pravidel použitelných na vztahy mezi jednotlivci, totiž takový spor vylučuje z oblasti občanské a obchodní ve smyslu čl. 1 odst. 1 nařízení č. 44/2001 (v tomto smyslu viz rozsudek Apostolides, EU:C:2009:271, bod 44 a citovaná judikatura).
- 32 Pokud jde o poplatky za služby letového provozu, Soudní dvůr rozhodl, že kontrola a dohled nad vzdušným prostorem jsou činnosti svou podstatou spadající pod veřejnou moc, které k tomu, aby mohly být prováděny, vyžadují výkon takových výsad (v tomto smyslu viz rozsudek SAT Flugesellschaft, C-364/92, EU:C:1994:7, bod 28).
- 33 Soudní dvůr však již judikoval, že poskytování letištních zařízení za poplatek představuje hospodářskou činnost (v tomto smyslu viz rozsudky Aéroports de Paris v. Komise, C-82/01 P, EU:C:2002:617, bod 78, jakož i Mitteldeutsche Flughafen a Flughafen Leipzig v. Komise, C-288/11 P, EU:C:2012:821, bod 40 a citovaná judikatura). Takové právní vztahy proto spadají pod věci občanské a obchodní.
- 34 Za takových okolností, o jaké se jedná ve věci v původním řízení, není takový závěr v rozporu se skutečností, že údajná porušení práva hospodářské soutěže vyplývají z ustanovení lotyšského práva, ani s tím, že stát drží ve společnostech žalovaných ve věci v původním řízení podíly ve výši 100 % a 52,6 %.
- 35 Zprvée skutečnost, že společnost Starptautiskā lidosta Rīga podléhá, pokud jde o stanovení sazeb letištních poplatků a jejich snížení, zákonným požadavkům Lotyšské republiky, jež mají obecnou platnost, je totiž zcela irelevantní. Tato okolnost se naopak týká právních vztahů mezi tímto členským státem a společností Starptautiskā lidosta Rīga a nemá vliv na právní vztahy mezi společností Starptautiskā lidosta Rīga a leteckými společnostmi, jež jsou příjemkyněmi těchto služeb.
- 36 Jak uvedla generální advokátka v bodě 61 svého stanoviska, neuplatnění ustanovení vnitrostátního práva, o něž se jedná ve věci v původním řízení, není přímým důsledkem žaloby na náhradu škody, ale bylo by nanejvýš nepřímým důsledkem vyplývajícím z přezkumu formou procesní námítky.
- 37 Zadruhé lotyšský stát není stranou sporu v původním řízení a pouhá skutečnost, že je akcionářem uvedených subjektů, není srovnatelná s okolností, kdy by uvedený členský stát uplatňoval výsady veřejné moci. Taková úvaha platí o to více v případě, kdy se tyto subjekty, ačkoliv jsou zcela nebo většinou vlastněny státem, chovají jako každý hospodářský subjekt, ať už fyzická nebo právnická osoba, který působí na daném trhu. Takto podaná žaloba směřuje nikoli proti chování nebo postupům, které předpokládají uplatnění výsad veřejné moci jednou ze stran sporu, ale proti úkonům uskutečněným soukromoprávními osobami (v tomto smyslu viz rozsudek Apostolides, EU:C:2009:271, bod 45).

38 Ze všech výše uvedených úvah vyplývá, že na první otázku je třeba odpovědět tak, že čl. 1 odst. 1 nařízení č. 44/2001 musí být vykládán v tom smyslu, že taková žaloba na náhradu škody vyplývající z údajných porušení unijního práva hospodářské soutěže, o jakou se jedná ve věci v původním řízení, spadá pod pojem „věci občanské a obchodní“ ve smyslu tohoto ustanovení, a tudíž do oblasti působnosti tohoto nařízení.

#### *Ke druhé a třetí otázce*

39 Podstatou druhé a třetí otázky předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda musí být čl. 22 bod 2 nařízení č. 44/2001 vykládán v tom smyslu, že takové řízení o žalobě na náhradu škody vyplývající z údajných porušení unijního práva hospodářské soutěže, o jaké se jedná ve věci v původním řízení, je třeba považovat za řízení, jehož předmětem je platnost usnesení orgánů společností ve smyslu tohoto ustanovení. V případě, že tomu tak je, si předkládající soud přeje vědět, zda v případě, že je návrh na zahájení řízení ve věci samé podán k jinému soudu, než je soud příslušný podle tohoto čl. 22 bodu 2, brání toto ustanovení ve spojení s článkem 35 tohoto nařízení uznání rozhodnutí tohoto jiného soudu, jímž se nařizují předběžná a zajišťovací opatření.

40 Stran článku 22 bodu 2 nařízení č. 44/2001 měl již Soudní dvůr příležitost rozhodnout, že toto ustanovení musí být vykládáno v tom smyslu, že jeho rozsah působnosti zahrnuje pouze spory, ve kterých jeden z účastníků řízení zpochybňuje platnost usnesení orgánu společnosti s ohledem na použitelné společenstevní právo nebo ustanovení stanov týkající se fungování jejích orgánů (rozsudek Hassett a Doherty, C-372/07, EU:C:2008:534, bod 26).

41 Jak vyplývá z odpovědi dané na první otázku, je předmětem sporu v původním řízení návrh na náhradu škody vyplývající z údajných porušení unijního práva hospodářské soutěže, a nikoli platnost založení, nulita nebo zrušení společností nebo jiných právnických osob nebo sdružení právnických nebo fyzických osob, nebo platnost usnesení jejich orgánů, ve smyslu čl. 22 bodu 2 uvedeného nařízení.

42 Na první část druhé a třetí otázky je tudíž třeba odpovědět tak, že čl. 22 bod 2 nařízení č. 44/2001 musí být vykládán v tom smyslu, že takové řízení o žalobě na náhradu škody vyplývající z údajných porušení unijního práva hospodářské soutěže, o jaké se jedná ve věci v původním řízení, není řízením, jehož předmětem je platnost usnesení orgánů společností ve smyslu tohoto ustanovení.

43 Vzhledem k odpovědi dané na první část druhé a třetí otázky není nutné odpovídat na jejich druhou část týkající se čl. 35 odst. 1 uvedeného nařízení.

#### *Ke čtvrté otázce*

44 Podstatou čtvrté otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 34 bod 1 nařízení č. 44/2001 vykládán v tom smyslu, že chybějící odůvodnění stanovení výše částek, jichž se týkají předběžná a zajišťovací opatření vyhlášená rozhodnutím, o jehož uznání a výkon se žádá, nebo dovolávání se závažných hospodářských důsledků, představují důvody prokazující porušení veřejného pořádku členského státu, v němž se o uznání žádá, jež umožňují odmítnout uznat a vykonat v tomto členském státě takové rozhodnutí vydané v jiném členském státě.

45 Nejprve je třeba uvést, že – jak vyplývá z bodů 16 a 17 odůvodnění nařízení č. 44/2001 – nařízením zavedený režim uznávání a výkonu je založen na vzájemné důvěře ve výkon spravedlnosti v rámci Unie. Taková důvěra vyžaduje nejen to, aby soudní rozhodnutí vydaná v některém členském státě byla bez dalšího uznána v jiném členském státě, ale rovněž aby postup pro výkon těchto rozhodnutí v posledně uvedeném státě byl účinný a rychlý. Podle znění bodu 17 odůvodnění tohoto nařízení musí takový postup zahrnovat pouze zcela formální kontrolu písemností požadovaných pro přiznání vykonatelnosti v členském státě, v němž se o uznání žádá (v tomto smyslu viz rozsudek Prism Investments, C-139/10, EU:C:2011:653, body 27 a 28).



- 46 Dále se podle čl. 34 bodu 1 nařízení č. 44/2001 rozhodnutí neuzná, je-li takové uznání zjevně v rozporu s veřejným pořádkem členského státu, v němž se o uznání žádá. Důvody pro napadení, které lze uplatnit, jsou výslovně stanoveny v člancích 34 a 35 tohoto nařízení. Tento výčet, jehož prvky mají být vykládány restriktivně, je taxativní (v tomto smyslu viz rozsudky *Apostolides*, EU:C: 009:271, bod 55 a citovaná judikatura, jakož i *Prism Investments*, EU:C:2011:653, bod 33).
- 47 A konečně je ustálenou judikaturou, že ačkoli je členským státům v zásadě ponechána volnost určit podle výhrady obsažené v čl. 34 bodě 1 nařízení č. 44/2001 požadavky vyplývající z jejich veřejného pořádku v souladu s jejich vnitrostátními pojetími, spadá určení mezí tohoto pojmu do výkladu tohoto nařízení. Soudnímu dvoru proto sice nepřísluší vymezit obsah pojmu „veřejný pořádek“ členského státu, ale přísluší mu kontrolovat meze, v jejichž rámci může soud členského státu použít tento pojem, aby neuznal rozhodnutí vydané v jiném členském státě (v tomto smyslu viz rozsudky *Krombach*, C-7/98, EU:C:2000:164, body 22 a 23, jakož i *Renault*, C-38/98, EU:C:2000:225, body 27 a 28).
- 48 V tomto ohledu je třeba uvést, že článek 36 a čl. 45 odst. 2 nařízení č. 44/2001 tím, že stanoví zákaz přezkoumávání rozhodnutí vydaného v jiném členském státě ve věci samé, zakazují soudu státu, v němž se o uznání žádá, odmítnout uznání nebo výkon tohoto rozhodnutí jen proto, že existuje rozdíl mezi právním pravidlem použitým soudem státu původu a právním pravidlem, které by byl použil soud státu, v němž se o uznání žádá, pokud by mu byl spor předložen. Stejně tak nemůže soud státu, v němž se o uznání žádá, přezkoumávat správnost právních nebo skutkových posouzení, která provedl soud státu původu (viz rozsudek *Apostolides*, EU:C:2009:271, bod 58 a citovaná judikatura).
- 49 Použití ustanovení o veřejném pořádku obsaženého v čl. 34 bodu 1 nařízení č. 44/2001 přichází v úvahu pouze v případě, že uznání nebo výkon rozhodnutí vydaného v jiném členském státě by nepřijatelným způsobem narušovaly právní řád státu, v němž se o uznání žádá, neboť by byla dotčena nějaká základní zásada. Aby byl respektován zákaz přezkoumávání rozhodnutí vydaného v jiném členském státě ve věci samé, musel by zásah představovat zjevné porušení právního pravidla považovaného v právním řádu státu, v němž se o uznání žádá, za zásadní, nebo práva, které je v tomto právním řádu uznáváno za základní (viz rozsudek *Apostolides*, EU:C:2009:271, bod 59 a citovaná judikatura).
- 50 V projednávané věci se předkládající soud zamýšlí nad tím, jaké důsledky by bylo třeba vyvodit z chybějícího odůvodnění způsobu stanovení výše částek, jichž se týkají předběžná a zajišťovací opatření vyhlášená rozhodnutím, o jehož uznání a výkon se žádá, a nad důsledky spojené s výší těchto částek.
- 51 Co se zprvé týče chybějícího odůvodnění, Soudní dvůr rozhodl, že dodržování práva na spravedlivý proces vyžaduje, aby každé soudní rozhodnutí bylo odůvodněno, a to proto, aby žalovanému umožnilo pochopit důvody jeho odsouzení a podat proti tomuto rozhodnutí užitečně a účinně opravný prostředek (rozsudek *Trade Agency*, C-619/10, EU:C:2012:531, bod 53 a citovaná judikatura).
- 52 Je třeba konstatovat, že rozsah povinnosti uvést odůvodnění se může lišit v závislosti na povaze dotčeného soudního rozhodnutí a je nutno jej analyzovat s přihlédnutím k dotčenému řízení v jeho celistvosti a s přihlédnutím ke všem relevantním okolnostem, při zohlednění procesních záruk týkajících se tohoto rozhodnutí, za účelem ověření, zda tyto záruky zajišťují dotčeným osobám možnost užitečně a účinně podat opravný prostředek proti uvedenému rozhodnutí (v tomto smyslu viz rozsudek *Trade Agency*, EU:C:2012:531, bod 60 a citovaná judikatura).
- 53 V projednávané věci ze všech informací, které má Soudní dvůr k dispozici, vyplývá, že rozhodnutí odůvodnění nepostrádá, jelikož je možné vysledovat úvahy, které vedly ke stanovení výše dotčených částek. Kromě toho měli dotčení účastníci řízení možnost podat proti takovému rozhodnutí opravný prostředek a tito účastníci řízení této možnosti využili.

- 54 Základní principy spravedlivého procesu byly tudíž zachovány, a proto není žádný důvod se domnívat, že došlo k porušení veřejného pořádku.
- 55 Pokud jde zadruhé o důsledky spojené s výší částek, jichž se týkají předběžná a zajišťovací opatření vyhlášená rozhodnutím, o jehož uznání se žádá, je třeba zdůraznit, jak bylo připomenuto v bodě 49 tohoto rozsudku, že pojem „veřejný pořádek“ má zamezit zjevnému porušení právního pravidla považovaného v právním řádu státu, v němž se o uznání žádá, za zásadní, nebo práva, které je v tomto právním řádu uznáváno za základní.
- 56 Jak uvedla generální advokátka v bodech 84 a 85 svého stanoviska, pojem „veřejný pořádek“ ve smyslu čl. 34 bodu 1 nařízení č. 44/2001 má za cíl chránit právní zájmy, které jsou vyjádřeny v právní normě, a nikoli čistě hospodářské zájmy. To platí rovněž v případě, jak bylo připomenuto v bodě 37 tohoto rozsudku, kdy se držitel veřejné moci chová jako účastník trhu, v projednávaném případě jako akcionář, a vystavuje se možnosti, že mu vznikne škoda.
- 57 Z vyjádření předložených Soudnímu dvoru vyplývá, že o finančních důsledcích spojených s výší možných ztrát se již diskutovalo před litevskými soudy. Kromě toho, jak zdůrazňuje Evropská komise, předběžná a zajišťovací opatření, o něž se jedná ve věci v původním řízení, nespočívají v zaplacení určité částky, ale pouze v dohledu nad majetkem žalovaných v původním řízení.
- 58 Je tudíž třeba dospět k závěru, že pouhé dovolávání se závažných hospodářských důsledků nepředstavuje porušení veřejného pořádku členského státu, v němž se o uznání žádá, ve smyslu čl. 34 bodu 1 nařízení č. 44/2001.
- 59 Ze všech výše uvedených úvah vyplývá, že čl. 34 bod 1 nařízení č. 44/2001 musí být vykládán v tom smyslu, že ani způsob stanovení výše částek, jichž se týkají předběžná a zajišťovací opatření vyhlášená rozhodnutím, o jehož uznání a výkon se žádá, je-li možné vysledovat úvahy, které vedly ke stanovení výše uvedených částek, a bylo-li zároveň možné využít opravných prostředků za účelem zpochybnění takového způsobu výpočtu a tyto prostředky byly využity, ani pouhé dovolávání se závažných hospodářských důsledků nepředstavují důvody prokazující porušení veřejného pořádku členského státu, v němž se o uznání žádá, jež umožňují odmítnout uznat a vykonat v tomto členském státě takové rozhodnutí vydané v jiném členském státě.

## **K nákladům řízení**

- 60 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

- 1) **Článek 1 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech musí být vykládán v tom smyslu, že taková žaloba na náhradu škody vyplývající z údajných porušení unijního práva hospodářské soutěže, o jakou se jedná ve věci v původním řízení, spadá pod pojem „věci občanské a obchodní“ ve smyslu tohoto ustanovení, a tudíž do oblasti působnosti tohoto nařízení.**
- 2) **Článek 22 bod 2 nařízení č. 44/2001 musí být vykládán v tom smyslu, že takové řízení o žalobě na náhradu škody vyplývající z údajných porušení unijního práva hospodářské soutěže, o jaké se jedná ve věci v původním řízení, není řízením, jehož předmětem je platnost usnesení orgánů společností ve smyslu tohoto ustanovení.**

- 3) Článek 34 bod 1 nařízení č. 44/2001 musí být vykládán v tom smyslu, že ani způsob stanovení výše částek, jichž se týkají předběžná a zajišťovací opatření vyhlášená rozhodnutím, o jehož uznání a výkon se žádá, je-li možné vysledovat úvahy, které vedly ke stanovení výše uvedených částek, a bylo-li zároveň možné využít opravných prostředků za účelem zpochybnění takového způsobu výpočtu a tyto prostředky byly využity, ani pouhé dovolávání se závažných hospodářských důsledků nepředstavují důvody prokazující porušení veřejného pořádku členského státu, v němž se o uznání žádá, jež umožňují odmítnout uznat a vykonat v tomto členském státě takové rozhodnutí vydané v jiném členském státě.

Podpisy.